

שאלה: יש אומרים שאסור לנו לצאת לחוץ לארץ. מה יכול להיות הטעם לזה?
הרי גם שם יש יהודים דתיים השומרים את התורה. והיוצאים לטיול יכולים
להנפש בבתי מלון ברמת כשרות מהודרת, גם עם שמירת שבת כהלכתה.

תשובה: יש לפחות שלושה טעמים מדוע אסור ליהודי לצאת מארץ ישראל, אלא
אם כן בהיתר (לפי הרמב"ם, ללמוד תורה, או כדי לשאת אשה, או כדי
להתפרנס. וגם אז צריכים לחזור לארץ בהקדם).

טעם ראשון – האדם מושפע מהסביבה שלו. עולם הנכרי שקוע מאד בחומריות.
הרעיון של הקודש מוזר להם. עוסקים הם בחיי תענוגות, בבילויים, בשעשועים
ובלי הרעיון האלוהי. וזה גם משפיע על מדותיהם. אברהם אבינו היה נאלץ
להסביר מדוע שיקר לומר על אשתו "אחותי היא" וטען "רק אמרתי אין יראת
אלוהים במקום הזה". כשאין דת, יש השחתה. עדים אנו כי בכמעט כל מדינות
נְכָר יש מעשי פשע, מעשי אלימות, מעשי שנאה. גם היהודי, כיהודי, אינו אהוד
ואנטי-שמיות חוגגת. אנו עם ישראל סבלנו מרורות בכל מקום בעולם שם נדדנו.
וכאשר היהודי יוצא לבקר בעולם, הוא מושפע מהגוים ורמת מוסריותו פוחתת.
ומה שתטען כי גם בארצנו יש לצערנו מקצת תופעות אלו? לדעתי זאת מפני
התיירות שהלכנו לשם, וגם תרבותם מגיעה לכאן. "ויתערבו בגוים, וילמדו
מעשיהם" (תהלים קו, לה).

הרמב"ם (ספר המצוות, לא תעשה נ"א) פוסק שאסור למכור בית בארץ ישראל
לנכרים. והטעם שהוא נותן: פן נלמד מכפירתם. קל וחומר בהיות האדם בחוץ
לארץ, הוא לומד מהם שכל חיינו הם כדי ליהנות הנאות הגוף. רעיון שאיפת
הרוחניות אינה שלטת. היא אמנם נמצאת שם במדה זעירה, אבל היא במלחמה
מתמדת נגד הכפרנות של אתאיסטים או דתות זרות. העולם הנכרי חי באוירת
חלל, שאין שם זכר מהאֵל. לעומתו המהות היהודית, מאז אברהם אבינו, היא
להכריז תמיד "יש לעולם אבא. יש נוכחות האֵל". כאשר יוצאים לחו"ל מחזקים
את שכחת האלוהים. נכון כי גם בארצנו ישנם גורמים שליליים המשכיחים
הזכרת שם האֵל. אבל כאן יש "טומאה", ובחו"ל יש "אבי אבות הטומאה"
בדרגה החמורה פי כמה.

טעם שני – יש תיקון סגולה, טעם עצום פנים-נפשי, למקיים מצוות בארץ
ישראל. הרחיב בזה המקובל הגדול רבי משה קורדוברו (בן דורו של אריז"ל)
בספרו "אור יקר" (כרך יא עמ' רנא). לכן הנוטש את ארץ ישראל נחשב לו כאילו
אין לו אלוה (כתובות קי ע"ב). מצוותיו שיקיים בחוץ לארץ הן פחותות-ערך מול
אותה המצוות אילו קיים אותן בארץ ישראל. וגם היוצא לשם אפילו ליום אחד,
הפסיד באיכות, ואם עשה זאת בלי היתר כנ"ל הוא עתיד לתת על כך את הדין.

טעם שלישי – יש בזה מחטא המרגלים. הם מאסו בארץ חמדה (תהלים קו, כד) וגרמו בכיה לדורות. מי שבעיניו ארץ אחרת יפה יותר משלנו, או הוא מרגיש שם "כיף", הוא מרגיש את הנועם שם יותר מכאן, יש בזה בזיון המַתְנָה הגדולה שנתן לנו ה'. מין כפיית טובה. סמויה כאן גישה של "לא צריכים את מה שנתת לנו".

יש סיבות רבות אפשריות מדוע אנו נלחמים על חיינו פה יום יום מול הפורעים הערבים. אין בידינו ידיעה ברורה בזה. אבל מהרהרים אנו על מניעת שלטוננו בארצנו, על חולשת הממשלה להתמודד בהצלחה מול הטרור. שמא אחד מהטעמים הוא שהקב"ה רואה שהרבה מאזרחינו אינם מרגישים כל כך קשר חזק לארצנו, כי גם מפני סיבות קלות וקלושות יוצאים הם ממנה, ובזה "בדרך שאדם רוצה לילך, בה מוליכין אותו".

בספרי "אוצרות התורה" (פרשת בהר) מניתי 86 פסוקים בהם התורה צייתה אתנו, ובירכה אותנו, שנשב בארצנו. אין למספר זה אח וריע בשום מצוה אחרת בתורה. ומי שמרגיש בבית במקום הזה, מי "שטוב לו" במקום הזה, אינו יוצא בקלות אם לא מפני סיבה מכרחת ביותר.